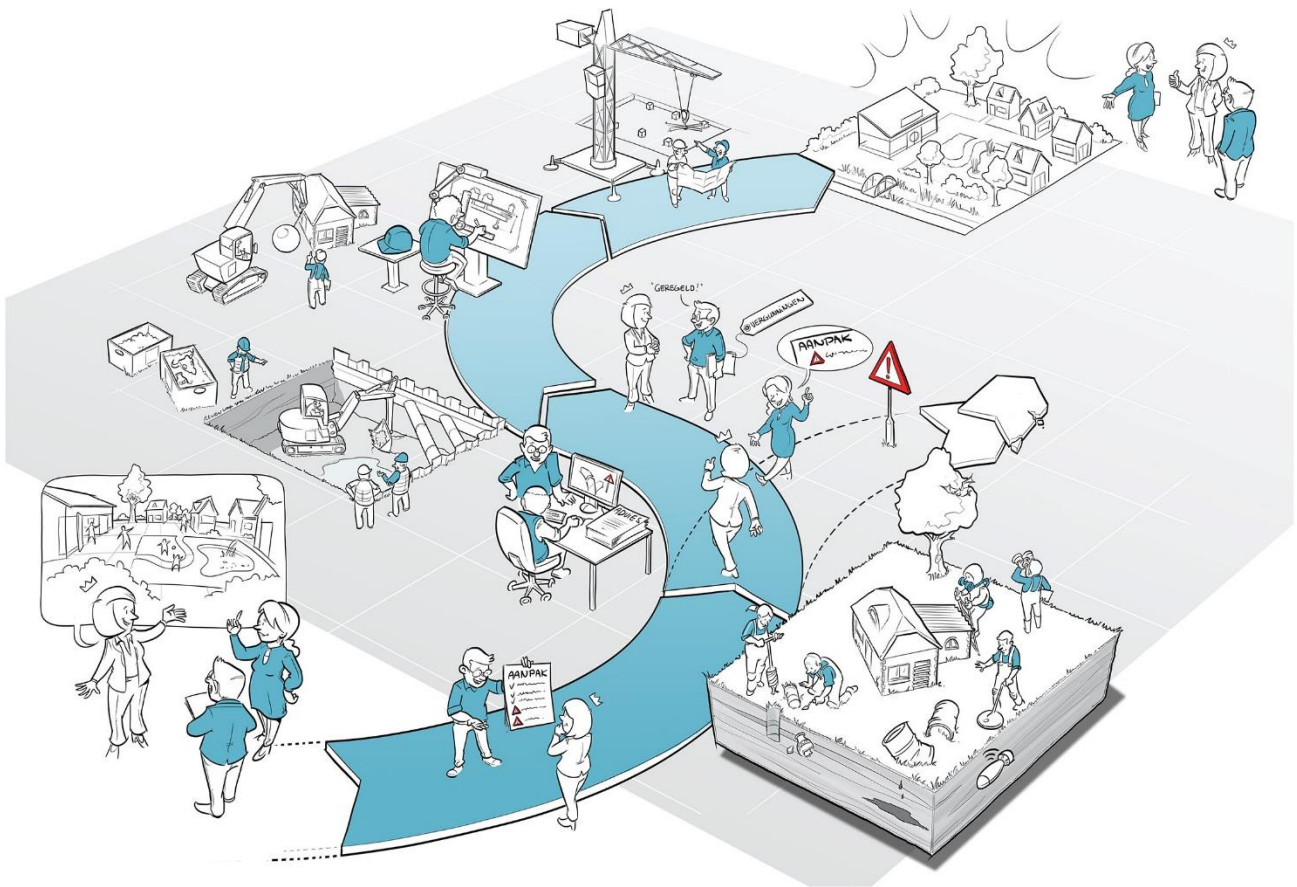

Quickscan Wet natuurbescherming – Pesthuis, Leiden

RAPPORT

Quicksan Wet natuurbescherming
Pesthuis, Leiden

Datum	:	1-5-2020
Kenmerk	:	R&O20032604/JGR/rap1
Auteur	:	Dhr. J.T. Groeneveld
Vrijgave	:	Mevr. J. Weijers
Opdrachtgever	:	Citystone Group BV Dhr. S. Pieters Stadionweg 224 1077 TE Amsterdam

Samenvatting

Onderstaande samenvatting geeft de conclusies uit voorliggend rapport weer. Voor de volledigheid en om een verkeerde interpretatie te voorkomen, dient ook hoofdstuk 5 'Resultaten en effectenbeoordeling' en Hoofdstuk 6 'Effecten, verplichtingen en aanbevelingen' gelezen te worden.

In opdracht van Citystone Group BV is een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd aan het Pesthuiscomplex te Leiden. De voorgenomen plannen betreffen de renovatie van de monumenten en sloop van enkele bijgebouwen (schuren) in het plangebied.

Uit bureaustudie en biotooptoets is naar voren gekomen dat met de voorgenomen plannen mogelijk nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen worden aangetast van in de Wet natuurbescherming beschermde soorten. Nader onderzoek naar de functie van het plangebied voor vleermuis, gierzwaluw en huismus is noodzakelijk. Het plangebied heeft een functie voor algemene broedvogels. Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen (15 maart – 15 augustus), mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden. De zorgplicht van de Wet natuurbescherming is altijd van toepassing. Hieronder wordt geadviseerd hoe aan deze zorgplicht invulling kan worden gegeven.

Inhoud

1.	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel van het onderzoek	5
1.3	Leeswijzer	5
2.	Opzet en uitvoering van het onderzoek.....	6
2.1	Bureaustudie	6
2.2	Veldonderzoek	6
2.3	Effectenbeoordeling	6
3.	Beschrijving van het plangebied.....	7
3.1	Ligging plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en omgeving.....	7
3.2	Algemene beschrijving van het plangebied	8
4.	Wettelijk kader	10
4.1	Wet natuurbescherming, onderdeel soorten.....	10
4.2	Verordening vrijstelling soorten provincie Zuid-Holland	11
5.	Resultaten en effectenbeoordeling	12
5.1	Vleermuizen	12
5.2	Grondgebonden zoogdieren	14
5.3	Vogels	14
5.4	Amfibieën en reptielen	16
5.5	Vissen	17
5.6	Overige beschermde diersoorten.....	17
5.7	Vaatplanten	17
6.	Effecten, verplichtingen en aanbevelingen	18
6.1	De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11	18
6.2	De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1	18
6.3	Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten	19
6.4	Aanbevelingen	20
	Literatuur en bronvermelding	22

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Citystone Group BV is een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd aan het Pesthuiscomplex te Leiden. De voorgenomen plannen betreffen de renovatie van de monumenten en sloop van enkele bijgebouwen (schuren) in het plangebied.

1.2 Doel van het onderzoek

Deze quickscan flora en fauna heeft ten doel de voorgenomen plannen te toetsen aan de huidige natuurwetgeving zodat duidelijk wordt welke maatregelen moeten worden getroffen om overtreding van deze wet te voorkomen. Het plangebied is onderzocht en beoordeeld op de aanwezigheid van en betekenis voor door de Wet natuurbescherming beschermde plant- en diersoorten.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de opzet van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op het plangebied. In hoofdstuk 4 is de reikwijdte en de doelstelling uit de Wet natuurbescherming beschreven. In hoofdstuk 5 worden conclusies getrokken uit de resultaten van het bureauonderzoek en het veldbezoek, waarna in hoofdstuk 6 de conclusies zijn samengevat. Tot slot wordt in de bijlage een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd.

2. Opzet en uitvoering van het onderzoek

Het onderhavige flora- en faunaonderzoek bestaat uit twee onderdelen, te weten: een bronnen- en literatuuronderzoek (bureaustudie) en een biotooptoets (veldbezoek). De biotooptoets is door een ecoloog uitgevoerd op 2 april 2020 in de middag. Windkracht 2, bewolkt en circa 11°C.

2.1 Bureaustudie

Het bronnen- en literatuuronderzoek omvat een bureaustudie, waarbij kaarten zijn geraadpleegd (kenmerken van het landschap waarin het plangebied zich bevindt) en de reeds bekende verspreidingsgegevens van voorkomende beschermde soorten in de regio zijn geraadpleegd. In het bronnen- en literatuuronderzoek zijn het plangebied en het omliggende gebied in een straal van ongeveer 1,5 kilometer onderzocht. Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. Een overzicht van de gebruikte literatuur is opgenomen in de literatuurlijst, die is opgenomen in de bijlage van deze brieffrapportage.

2.2 Veldonderzoek

Naast een bureaustudie is een biotooptoets uitgevoerd. Dit betreft een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnen- en literatuuronderzoek worden in het veld getoetst en indien nodig aangevuld. Op het moment dat een biotooptoets wordt uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op deze manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch mogelijk kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied. De resultaten van de biotooptoets betreffen uitsluitend waarnemingen binnen het plangebied.

2.3 Effectenbeoordeling

Op basis van de veldkenmerken van het plangebied en de verspreiding van beschermde soorten, is beoordeeld voor welke beschermde soorten het plangebied van betekenis kan zijn. Bij deze toetsing is alleen gekeken naar de beschermde soorten uit de Wet Natuurbescherming. Deze soorten hebben een Nederlandse of Europese bescherming en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Wanneer effecten optreden of verbodsbepalingen worden overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Algemene soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen zoals weergegeven in artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Wel geldt de zorgplicht ex artikel 1.11.

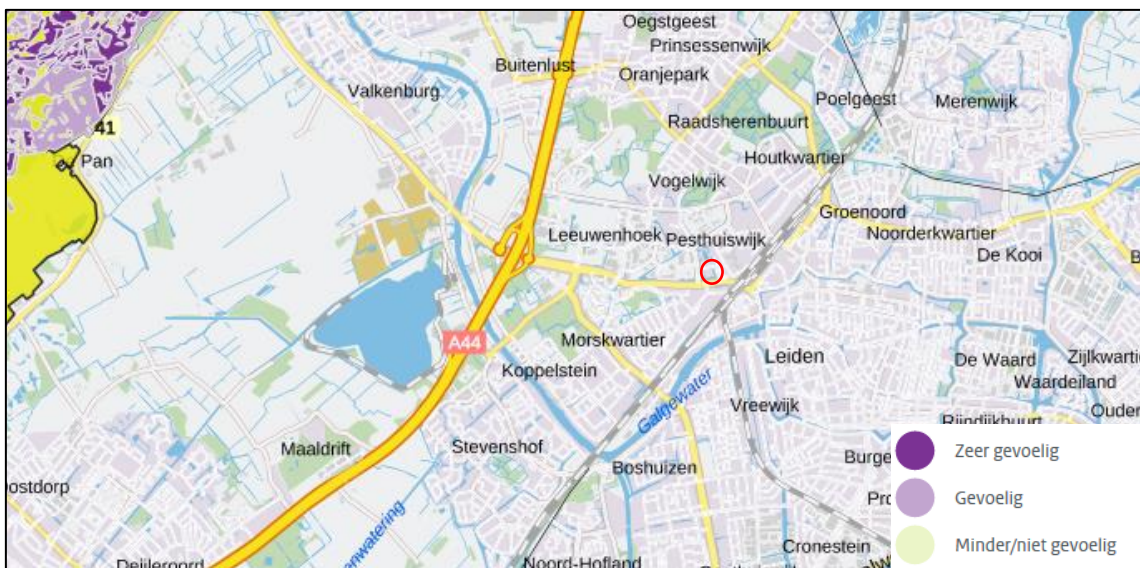
3. Beschrijving van het plangebied

3.1 Ligging plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en omgeving

Op de onderstaande kaart is te zien dat het plangebied geen deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland. Het gebied maakt eveneens geen onderdeel uit van een ander beschermd gebied, zoals Natura 2000, belangrijk weidevogelgebied of strategische reservering natuur. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op 1km afstand van het plangebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Meijendel en Berkheide, dat ligt op 4.7km afstand van het plangebied.

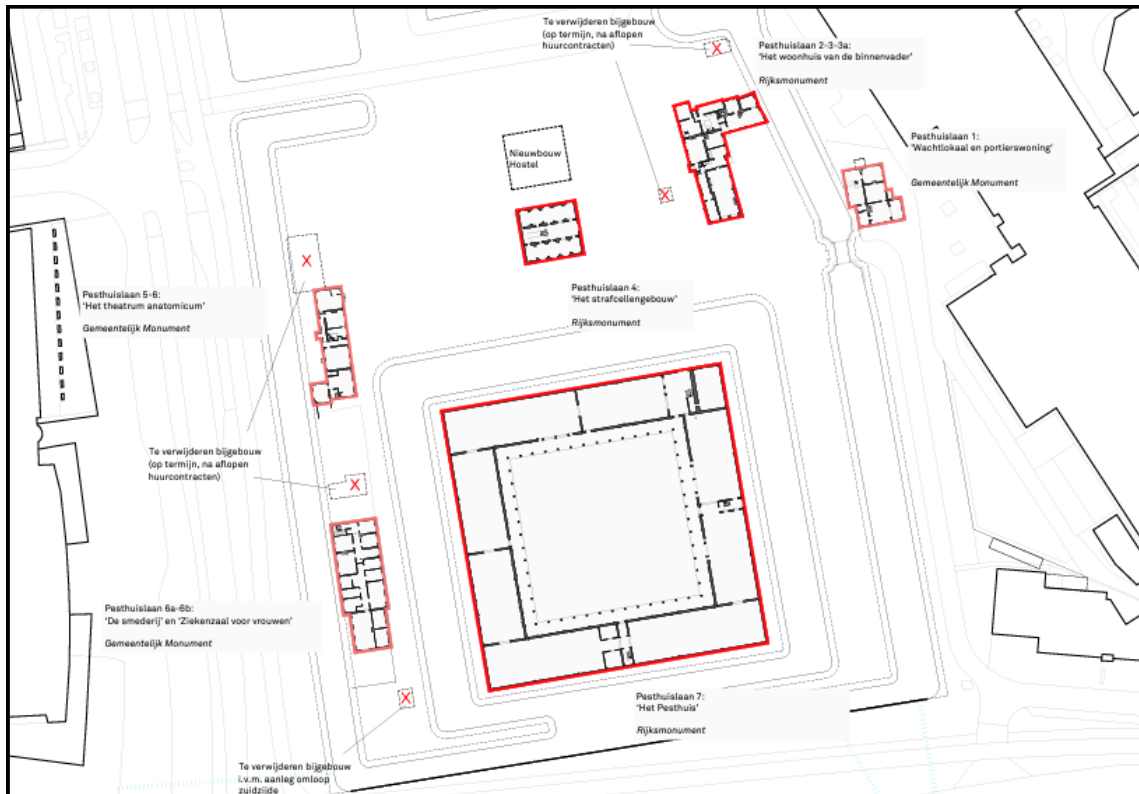
Figuur 1 ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland gebieden (donker groen).

Figuur 2 ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van Natura2000 gebieden. Bron: Aeries Calculator.

3.2 Algemene beschrijving van het plangebied

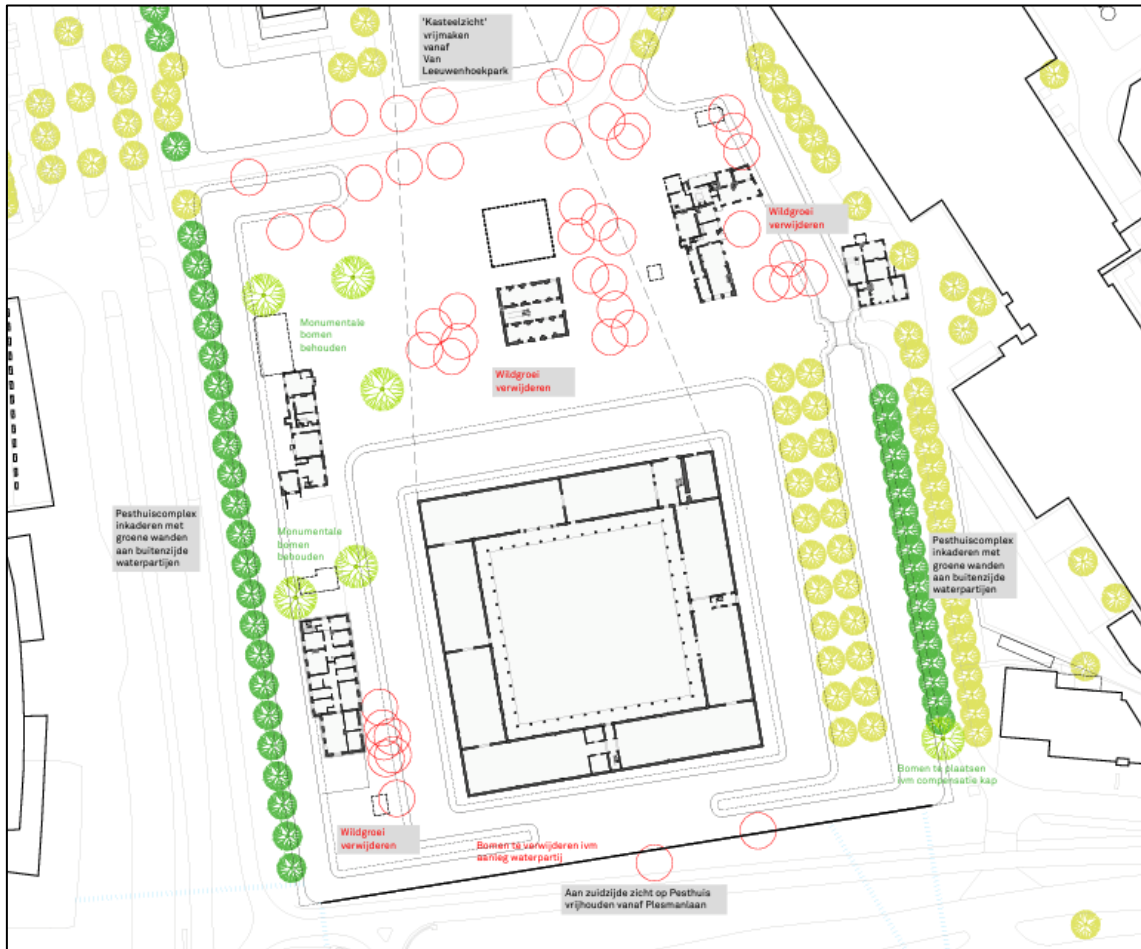
Het plangebied bestaat uit enkele rijks- en gemeentelijke monumenten (figuur 3). Het Pesthuis is momenteel niet in gebruik, het Strafcellengebouw is in gebruik als atelier, de overige monumenten zijn in gebruik als woning met tuinen en schuren. Daarnaast is in de huidige en toekomstige situatie ook veel groen aanwezig in het plangebied (figuur 4, 5 en 6).

Figuur 3 impressie van het plangebied

Figuur 4 zuidoostzijde Pesthuis, rij kastanjabomen en heg langs oostzijde Pesthuiscomplex.

Figuur 5 indruk huidig en toekomstig groen in plangebied

Figuur 6 aanzicht langs westzijde Pesthuis

4. Wettelijk kader

4.1 Wet natuurbescherming, onderdeel soorten

Voor soortenbescherming geldt voor deze wet dat deze gericht is op het bereiken of herstellen van een gunstige staat van instandhouding van deze soorten. De wet maakt hiervoor een programmatische aanpak mogelijk. Binnen deze wet wordt de soortbescherming opgedeeld in drie categorieën:

1. De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (art. 3.1 – 3.4).
2. De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV, V) en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5 - 3.9).
3. De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 - 3.11). Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Verbodsbepalingen: Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Uitbreiding verbodsbepalingen en mogelijkheid tot ontheffing of vrijstelling: Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet,

- in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. t/m h. (niet van toepassing, zie wettekst).
 3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4.2 Verordening vrijstelling soorten provincie Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland acht het wenselijk vrijstellingen te verlenen van verboden ter bescherming van soorten dieren op grond van de Wet natuurbescherming voor de volgende diersoorten:

Aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, hermelijn, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel en woelrat.

Bovenstaande soorten zijn derhalve niet beschermd bij de voorgenomen werkzaamheden. Voor bovengenoemde soorten blijft de zorgplicht (zie §6.1) echter van kracht.

5. Resultaten en effectenbeoordeling

5.1 Vleermuizen

Resultaten bureauonderzoek

Het plangebied heeft meerdere gebouwen waarin vleermuizen kunnen verblijven indien geschikte invliegopeningen aanwezig zijn. De meest voorkomende gebouwbewonende vleermuissoort is de gewone dwergvleermuis. Andere soorten die in gebouwen kunnen verblijven en voorkomen in deze provincie nabij Leiden zijn de ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis.

Verschillende ruimten in gebouwen kunnen door vleermuizen gebruikt worden als verblijfplaatsen. Dit gebruik is afhankelijk van de tijd van het jaar, de (buiten)temperatuur en de functie van de verblijfplaats. De gewone dwergvleermuis gebruikt bijvoorbeeld spouwmuren en de ruimten onder daken van woningen als kraamverblijfplaatsen.

De bomen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden moeten worden onderzocht op holtes die voor vleermuizen geschikt zijn om in te verblijven, zoals ingerotte boomdelen, ingescheurde takken en loshangend schors. De ruige dwergvleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis zijn boombewonende soorten die volgens verspreidingsgegevens kunnen voorkomen. Andere vleermuissoorten die volgens de verspreidingsgegevens voor kunnen komen en niet bij voorbaat uitgesloten kunnen worden voor verblijfplaatsen in bomen zijn: de gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Resultaten veldbezoek

De opstallen zijn geïnspecteerd op kieren, spleten en andere plaatsen waar vleermuizen in kunnen verblijven. Er zijn meerdere geschikte openingen voor vleermuizen aangetroffen. Er zijn enkele open stootvoegen waar vleermuizen in kunnen verblijven (figuur 7).

Figuur 7 open stootvoegen

Ook is er aan de binnenplaats van het Pesthuis op meerdere plekken ruimte tussen de gevel en het houtwerk (figuur 8).

Figuur 8 ruimte tussen gevel en houtwerk

De aanwezige bomen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn onderzocht op holtes, ingerotte boomedelen, ingescheurde takken en loshangend schors. Er zijn geen openingen in of aan bomen waargenomen. Het groen in het plangebied maakt mogelijk deel uit van foerageergebied. Het plangebied is geen onderdeel van een lijnvormig element.

Conclusie vleermuizen

Geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn in het plangebied aanwezig. Als foerageergebied heeft het plangebied mogelijk een functie. Het plangebied maakt geen deel uit van een lijnelement, en wordt daardoor niet gebruikt als vaste vliegroute van vleermuizen. Nader onderzoek naar voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen is noodzakelijk.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van verspreidingsgegevens, zijn geen beschermde grondgebonden zoogdieren te verwachten. Algemene zoogdieren kunnen mogelijk wel voorkomen.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren of sporen van beschermde zoogdieren waargenomen. Verblijfplaatsen van (beschermde) grondgebonden zoogdieren zijn niet waargenomen.

Conclusie grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren of sporen van beschermde zoogdieren waargenomen. Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor beschermde zoogdieren. Voor eventueel aanwezige algemene zoogdieren geldt de zorgplicht (§6.1).

5.3 Vogels

Resultaten bureauonderzoek

In de verspreidingsgegevens worden over de afgelopen drie jaar meerdere vogelsoorten genoemd. Huismus (*Passer domesticus*), gierzwaluw (*Apus apus*) en andere soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is, worden gemeld rond Leiden. Bebouwing is aanwezig waardoor geschikte invliegopeningen aanwezig kunnen zijn voor gierzwaluw of huismus. Tijdens het veldbezoek moet worden vastgesteld of het biotoop in het plangebied geschikt is voor deze soorten.

Resultaten veldbezoek

Over het gehele plangebied zijn kauwen waargenomen. Meerdere kauwen broeden in de kunstwerken aan de zuidzijde van het plangebied (figuur 9). Meerdere kauwen en merels zijn foeragerend waargenomen rond de grasvelden van het strafcellengebouw. Ook zijn in de rij populieren aan de oostzijde van het plangebied twee nesten waargenomen van vermoedelijk houtduif (figuur 10). Volgens de bewoonster van de Pesthuislaan 6B broeden jaarlijks merel en winterkoning in haar tuin.

Figuur 9 links: nestlocatie kauwen, zuidzijde plangebied

rechts: foeragerende kauwen rondom strafcellengebouw

Meerdere openingen die geschikt zijn voor huismussen en gierzwaluwen zijn waargenomen in het plangebied. Over het gehele plangebied zijn meerdere dakpannen die toegang tot onder de

dakpannen bieden (figuur 11). Ook is er voor gierzwaluw en huismus aan de binnenplaats van het Pesthuis ruimte tussen de gevel en het houtwerk om in te vliegen. Hier zijn zelfs tekenen van bewoning waargenomen, getuige de vogelpoep aan de gevel (figuur 12). Ook zijn er enkele openingen aan de Pesthuislaan 6B waargenomen waar nesten in te zien zijn (figuur 13).

Figuur 10 nesten in rij populieren, vanaf de zuidzijde geteld in boom 3 (links) en boom 12 (rechts).

Figuur 11 losse dakpan, waarvan er meerdere zijn in het plangebied

Figuur 12 opening tussen gevel en houtwerk met tekenen van bewoning

Conclusie vogels

In het plangebied zijn meerdere geschikte openingen voor broedvogels waarvan het nest jaarrond beschermd is. In het plangebied zijn geen (overblijfselen van) jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Nader onderzoek naar gierzwaluw en huismus moet uitwijzen of deze verblijven in het plangebied. Meerdere algemene broedvogels broeden in het plangebied en in de invloedssfeer van de werkzaamheden, het plangebied heeft dus een functie voor algemene broedvogels. Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen (15 maart – 15 augustus), mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.

Figuur 13 openingen aan de Pesthuislaan 6B welke geschikt zijn voor huismus en gierzwaluw

5.4 Amfibieën en reptielen

Resultaten bureauonderzoek

De aanwezigheid van beschermde soorten amfibieën kan op basis van verspreidingsgegevens worden uitgesloten. De aanwezigheid van beschermde soorten reptielen kan op basis van biotoop worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zal blijken of de watergang geschikt is voor algemene soorten amfibieën.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen (beschermde soorten) amfibieën en reptielen waargenomen. Ook worden algemene soorten amfibieën en reptielen niet verwacht. De watergang heeft steile oevers waardoor deze ongeschikt is voor algemene soorten amfibieën.

Conclusie amfibieën en reptielen

Beschermde amfibieën en reptielen kunnen op basis van verspreidingsgegevens en biotoop worden uitgesloten. Algemene soorten kikkers of gewone pad worden gezien de steile oevers eveneens niet verwacht aanwezig te zijn.

5.5 Vissen

Resultaten bureauonderzoek

De volgende vissen zijn in Nederland beschermd: beekdonderpad, beekprik, elrits, Europese rivierkreeft, gestippelde alver, grote modderkruiper en kwabaal. Deze soorten kunnen op basis van verspreidingsgegevens en biotoop worden uitgesloten.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is geconstateerd dat het water in het plangebied niet aan de specialistische eisen van bovengenoemde soorten voldoet.

Conclusie vissen

Beschermd vissen kunnen op basis van verspreidingsgegevens en biotoop worden uitgesloten. Voor aanwezige algemene soorten geldt de zorgplicht, zie §6.1.

5.6 Overige beschermde diersoorten

Resultaten bureauonderzoek

De verschillende soorten libellen, vlinders, insecten en andere ongewervelden die vermeld worden in de Wet natuurbescherming zijn aanwezig in een ander verspreidingsgebied en biotoop dan het plangebied. Meldingen van deze soorten in het plangebied zijn er niet, het verspreidingsgebied ligt buiten het plangebied.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het biotoop ongeschikt is voor beschermde soorten libellen en vlinders, vanwege het ontbreken van poeltjes of specifieke waardplanten.

Conclusie overige beschermde soorten

Met beschermde ongewervelde diersoorten hoeft op grond van biotoop en verspreidingsgegevens geen rekening gehouden te worden.

5.7 Vaatplanten

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van biotoop kan de aanwezigheid van beschermde soorten vaatplanten worden uitgesloten.

Resultaten veldbezoek

Beschermd vaatplanten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Geconstateerd is dat het biotoop hiervoor niet geschikt is.

Conclusie vaatplanten

Geconcludeerd kan worden dat de aanwezige vaatplanten geen beschermde status hebben en ontwikkelingen niet in de weg staan.

6. Effecten, verplichtingen en aanbevelingen

Uit bureaustudie en biotooptoets is naar voren gekomen dat met de voorgenomen plannen mogelijk voortplantingsplaatsen of rustplaatsen worden aangetast van in de Wet natuurbescherming beschermde soorten. Nader onderzoek naar de functie van het plangebied voor vleermuis, gierzwaluw en huismus is noodzakelijk. Het plangebied heeft een functie voor algemene broedvogels. Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen (15 maart – 15 augustus), mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden. De zorgplicht van de Wet natuurbescherming is altijd van toepassing. Hieronder wordt geadviseerd hoe aan deze zorgplicht invulling kan worden gegeven.

6.1 De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Zodra een in het wild levend dier wordt aangetroffen tijdens de werkzaamheden kan deze worden gevangen en direct worden overgeplaatst naar een geschikte habitat in de nabijheid van het plangebied.

6.2 De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden. Tot de mogelijkheden behoort aanvangen voor het broedseizoen en doorwerken met continue verstoring tijdens het broedseizoen, zodat vogels niet tot broeden

komen.

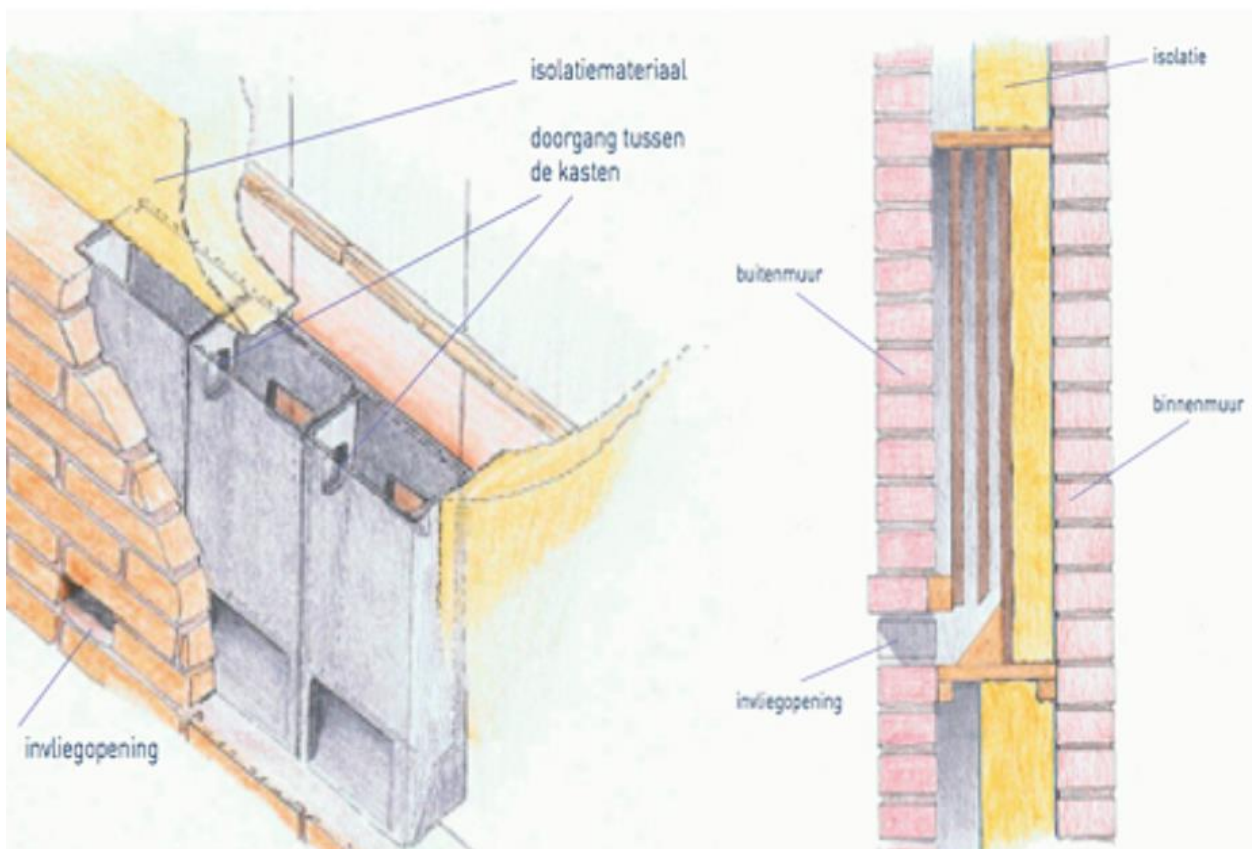
6.3 Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten

Soort(groep)	Ingrep verstrend	Nader onderzoek	Ontheffing	Bijzonderheden/ opmerkingen
Vleermuizen	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek verblijfplaatsen van vleermuizen is noodzakelijk
Grondgebonden zoogdieren	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vogels	Mogelijk*	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek naar nesten of rustplaatsen van gierzwaluwen en huismussen is noodzakelijk. *Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen (15 maart – 15 augustus), mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.
Amfibieën en reptielen	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vissen	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Overige soorten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vaatplanten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.

6.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet Natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen werkzaamheden de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

Voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen. Eveneens kunnen vleermuisstenen worden ingemetseld (foto links boven). Zie literatuurlijst voor vermelding naar brochure vleermuisvriendelijk bouwen.

Vrijwel onzichtbare inbouw van vleermuisstenen en technische informatie over de plaatsing daarvan.

- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van huismussen en gierzwaluwen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden. Huismussen hebben schuilplaatsen in de directe omgeving van het nest nodig. Hiervoor kunnen bomen en/of struiken worden aangeplant. Een kleine plaats waar een zandbad genomen kan worden door de huismus moet ook aanwezig zijn.

- het planten van bomen en struwelen voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten. Een haag van meidoorn, lijsterbes en liguster langs de rand van het plangebied zorgt voor schuil- en foerageermogelijkheden voor vele soorten dieren.

Creëer insectenhotels. Deze kunnen worden geplaatst aan de randen van het plangebied.

Voorbeelden van insectenhotels

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

<https://www.checklistgroenbouwen.nl/>

Literatuur en bronvermelding

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Limpens e.a. KNNV 1997

Bats of Britain and Europe, C. Dietz en A. Kiefer, Bloomsbury 2016

www.vleermuis.net, voor up-to-date kennis van vleermuizen

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(Redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland

Kennisdocument Rugstreeppad, *Bufo calamita*, Versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Stichting RAVON: www.ravon.nl

Nederlandse Oecologische Flora. Wilde planten en hun relaties. Weeda e.a. 1985-1994

Verspreidingsatlas planten. 13 mei 2014, <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

SOVON Vogelonderzoek Nederland: www.sovon.nl

Vereniging Vogelbescherming: www.vogelbescherming.nl

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, Ministerie van LNV, 2009

Atlas van de Nederlandse Zoogdieren, Zoogdierverseniging 2016, S. Broekhuizen et al.

Zoogdierverseniging, www.zoogdierverseniging.nl

Lijst waardevolle bomen 2014 - De Ronde Venen